

ผนวก ฎ

กระทรวงแรงงาน เรื่อง การจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าว
หลบหนีเข้าเมือง สัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา

ด่วนที่สุด
ที่ รง 0307/5177

กระทรวงแรงงาน
ถนนมิตรไมตรี กทม. 10400

16 ธันวาคม 2548

เรื่อง การจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- อ้างถึง
1. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/6166 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2548
  2. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/9811 ลงวันที่ 25 กรกฎาคม 2548

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. สรุปผลการดำเนินการจัดระบบแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ปี 2548
  2. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง
  3. แนวทางการจัดระบบการจ้างแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ในระยะที่ 2

ตามหนังสือที่อ้างถึง คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ปี 2548 ตามมติคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง และให้ดำเนินการตามที่ กระทรวงแรงงาน ดำเนินการตรวจสอบและขอรับใบอนุญาตทำงานให้

แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2548 และให้มีสถานะเป็นผู้อยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราว ระหว่างรอการส่งกลับต่อไปอีก 1 ปี สิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2549 นั้น

กระทรวงแรงงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการให้คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองมาตรวจสุขภาพและขอรับใบอนุญาตทำงานภายในวันที่ 30 สิงหาคม 2548 แล้ว โดยมีผลการดำเนินการตามรายละเอียดที่ส่งมาด้วย 1 สรุปได้ดังนี้

1. นายจ้างมาจดทะเบียนเพื่อขออนุญาตจ้างแรงงานต่างด้าว (โควตา) จำนวน 240,297 ราย ขอจ้างแรงงานต่างด้าว จำนวน 1,881,529 คน กระทรวงแรงงานพิจารณาให้นายจ้าง จำนวน 237,455 ราย จ้างแรงงานต่างด้าว จำนวน 1,773,349 คน มีแรงงานต่างด้าวขอรับใบอนุญาตทำงานเพื่อทำงานกับนายจ้างแล้ว จำนวน 705,293 คน นายจ้างยังมีความต้องการจ้างแรงงานอีก จำนวน 1,068,056 คน แต่คณะทำงานศึกษาความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา มีความเห็นว่าความต้องการแรงงานที่แท้จริงของนายจ้างมีอยู่เพียง 500,000 คน

2. กระทรวงแรงงานได้จัดประชุมนายจ้าง/เจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกและภาคตะวันตก ได้ข้อเท็จจริงว่านายจ้างในพื้นที่ดังกล่าวมีความต้องการจ้างแรงงานเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถจัดหาแรงงานไทยหรือแรงงานต่างด้าวที่จดทะเบียนไว้กับกรมการปกครองปี 2547 เพื่อบรรจุเข้าทำงานตามความต้องการของนายจ้างได้

3. กระทรวงแรงงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแนวทางการดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานโดยคำนึงถึงความมั่นคงของประเทศ เสนอคณะกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ) เป็นประธาน เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2548 และมีมติให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบมาตรการและแนวทางดำเนินการจัดระบบแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงาน จำนวน 500,000 คน ตามข้อ 1. ดังนี้

3.1 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้มีผลในทางปฏิบัติตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงานระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา โดยร่วมมือกับประเทศคู่ภาคีดำเนินการให้มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานโดยถูกต้องตามกฎหมาย จำนวนประมาณ 200,000 คน ซึ่งเป็นไปตามแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 8 การรักษาความมั่นคงของรัฐ กลยุทธ์หลัก 8.3.12 ได้แก่การจัดระเบียบแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายให้เป็นไปตามข้อตกลงกับประเทศต้นทาง

3.2 จำนวนที่ขาดแคลนอีกประมาณ 300,000 คน ให้นำแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ซึ่งหลบหนีเข้าเมืองและอาศัยในประเทศไทยอยู่แล้ว มาเข้าสู่ระบบการจ้างงาน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ให้กระทรวงมหาดไทยโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีออกประกาศให้คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ที่อยู่ในราชอาณาจักร ก่อนคณะรัฐมนตรีเห็นชอบอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวระหว่างรอการส่งกลับตามระยะเวลาที่กำหนด ไม่เกิน 30 วัน

3.3 การประกันตัว อาศัยอำนาจตามมาตรา 54 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ให้นำจ้างประกันตัวคนต่างด้าวที่มีสถานะเป็นผู้อยู่ในราชอาณาจักรชั่วคราวระหว่างรอการส่งกลับ เพื่อไปทำงานมีระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี

3.4 การขอรับใบอนุญาตทำงาน อาศัยอำนาจตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน กำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ในการอนุญาตทำงานและออกใบอนุญาตทำงาน เพื่อทำงานกรรมกรและคนรับใช้ในบ้าน

3.5 การจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว อาศัยอำนาจตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ให้กรมการปกครองจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย พร้อมจัดพิมพ์บัตรประจำตัวและใบอนุญาตทำงาน

3.6 กลุ่มเป้าหมาย แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองทุกคนที่ทำงานกับนายจ้าง โดยไม่ได้รับอนุญาตทำงาน ทั้งที่มีหรือไม่มีบัตรประจำตัวบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (หมายเลข 13 หลัก)

3.7 สถานที่และระยะเวลาดำเนินการ

ระยะที่ 1 สถานที่ดำเนินการในรูปแบบศูนย์เบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ทุกจังหวัด ระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมการออกประกาศกระทรวง จัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก่อนปฏิบัติการเป็นระยะเวลาประมาณ 60 วัน

ระยะที่ 2 ดำเนินการเมื่อสิ้นสุดเวลาดำเนินการในระยะที่ 1 แล้ว แต่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานตามความต้องการของภาคเศรษฐกิจได้ และเพื่อเป็นการสนับสนุนการจ้างแรงงานในเขตเศรษฐกิจชายแดน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2547 และสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ประเด็นยุทธศาสตร์

ที่ 8 กลยุทธ์หลัก 8.3.10 คือการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง ผู้ลักลอบเข้าเมืองและแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

จึงขอความเห็นชอบเพื่อดำเนินการระยะที่ 2 โดยการจัดตั้งศูนย์ประสานงานข้อมูลและทะเบียนประวัติแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ในรูปแบบศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ใน 4 จังหวัด คือจังหวัดตาก เชียงราย หนอง และกาญจนบุรี โดยเริ่มทดลองดำเนินการที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ก่อนเป็นแห่งแรก เพื่อดำเนินการรับรายงานตัวและจัดทำประวัติคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ถูกจับกุมดำเนินคดีหรือเข้ามาขอรับตัว ให้นายจ้างประกันตัวแรงงานต่างด้าวในอัตรา คนละ 50,000 บาท เพื่อการจ้างงาน รวมทั้งการอำนวยความสะดวกให้แก่แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ต้องการเดินทางกลับภูมิลำเนา ตลอดจนการปฏิบัติตามภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบแรงงานต่างด้าวตามนโยบายรัฐบาล โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นเจ้าภาพดำเนินการสำหรับงบประมาณดำเนินการในระยะแรก ให้เจียดจ่ายจากเงินนอกงบประมาณการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 3

3.8 การตรวจสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขออกประกาศเพื่อกำหนดรายละเอียดของการตรวจสุขภาพ การประกันสุขภาพและโรคที่ห้ามทำงาน

3.9 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

ระยะที่ 1 ให้นายจ้างประกันตัวคนต่างด้าวที่มีบัตรประจำตัวบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือ ท.ร.38/1 อัตราค่าประกันคนละ 10,000 บาท ส่วนคนต่างด้าวที่ไม่มีบัตรประจำตัวบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยหรือ ท.ร.38/1 อัตราค่าประกันคนละ 50,000 บาท

ระยะที่ 2 อัตราค่าประกันคนละ 50,000 บาท

ค่าตรวจสุขภาพ 600 บาท และค่าประกันสุขภาพ 1,300 บาท/คน/ปี

ค่าธรรมเนียมการยื่นคำขอใบอนุญาตทำงาน ฉบับละ 100 บาท ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานไม่เกิน 3 เดือน 450 บาท เกิน 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน 900 บาท และเกิน 6 เดือน แต่ไม่เกิน 1 ปี 1,800 บาท

3.10 มาตรการรองรับ

3.10.1 ปราบปราม จับกุม ดำเนินคดีนายจ้างและแรงงานต่างด้าว อย่างจริงจังทั้งระหว่างดำเนินการและสิ้นสุดการดำเนินการ รวมทั้งมาตรการการผลักดันส่งกลับประเทศให้มีประสิทธิภาพ

3.10.2 ดำเนินการปราบปราม จับกุมนายจ้างและผู้ให้ที่พักพิงแรงงานต่างด้าวอย่างจริงจัง โดยประสานขอความร่วมมือจากกระทรวงยุติธรรมใช้มาตรการลงโทษนายจ้างในการพิจารณาโทษสั่งปรับนายจ้างในอัตราสูงสุด

3.10.3 สกัดกั้นการเข้ามาใหม่โดยถูกต้องตามกฎหมาย

3.10.4 เร่งรัดการนำเข้าแรงงานรายใหม่โดยถูกต้องตามกฎหมาย

4. เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2548 ประธานคณะกรรมการการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร ได้เชิญประธานกรรมการบริหารแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง (กบร.) (นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ) เข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะทั้งเอกสารและการอภิปรายหลายประการ ซึ่งประธาน กบร. เห็นว่าเป็นแนวทางที่ดี จึงมอบหมายให้กระทรวงแรงงานรวบรวมเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ดังนี้

4.1 ลดปริมาณแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในพื้นที่จังหวัดชั้นใน

4.2 นำเข้าแรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องโดยใช้หนังสือเดินทาง (Passport) เข้ามาทดแทนพื้นที่จังหวัดชั้นใน

4.3 เพื่อลดปัญหาการลักลอบเข้าสู่เมืองชั้นในของแรงงานต่างด้าวที่เข้มแข็ง/รุนแรง

4.4 เพื่อวางแผนการลดจำนวนแรงงานต่างด้าวในภาคอุตสาหกรรมจังหวัดชั้นในหมดไปภายในเวลา 5-10 ปี

4.5 เพื่อสนับสนุนการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตภาคอุตสาหกรรมเข้มข้นจากเมืองชั้นในของประเทศออกสู่เขตอุตสาหกรรมชายแดน

4.6 การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมชายแดนเป็นเสมือนเขื่อนที่ช่วยสกัดกั้น คนต่างด้าวในการลักลอบเข้าเมืองชั้นใน ตลอดจนช่วยลดปัญหาทางด้านความมั่นคง สาธารณสุข ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน และเป็นการประหยัดงบประมาณของประเทศในระยะยาวที่จะต้องใช้กับการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวในระยะยาว

4.7 เพื่อสร้างปัจจัยดึงดูดแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจากจังหวัดชั้นใน กลับออกมาสู่จังหวัดชายแดน เพื่ออำนวยความสะดวกการบริหารจัดการควบคุมและผลักดันส่งกลับในอนาคต

4.8 เพื่อเป็นแนวทางที่จะเคลื่อนย้ายฐานการผลิตในอุตสาหกรรมบางประเภทที่ต้องใช้แรงงานเข้มข้น หรือต้องอาศัยวัตถุดิบของประเทศเพื่อนบ้านในระหว่างที่ประเทศเพื่อนบ้านยังไม่มีความพร้อมหรือขาดความเชื่อมั่นต่อนักลงทุน

4.9 เพื่อเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือในการตกลงยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (ACMECS) ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

4.10 มีแผนรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้านแรงงานของชาติในการบริหารคนหลบหนีเข้าเมือง การปฏิบัติจะต้องมีผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ มีอำนาจตัดสินใจข้อมูล จะตั้งเป็นคณะกรรมการบริหาร (Board) ก็ได้

4.11 กระทรวงแรงงานควรมีหน้าที่ดูแลแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตทำงาน (Work Permit) เท่านั้นผู้หลบหนีเข้าเมืองต้องอยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายความมั่นคง เช่น สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกระทรวงกลาโหม เป็นต้น

4.12 นายจ้างผู้ใช้แรงงานต่างด้าวต้องรับภาระค่าใช้จ่ายของคนต่างด้าว ฝ่ายเดียวทุกเรื่อง เช่น ค่ารักษาพยาบาล

4.13 จำกัดพื้นที่การอนุญาตการทำงานของคนต่างด้าวไม่ควรอนุญาตให้ทำงานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีการกำหนดเขตพื้นที่การใช้แรงงานต่างด้าว

4.14 ใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบโดยให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สแกนผ่านตา ลายพิมพ์นิ้วมือ เซ็นเซอร์เทคโนโลยี เลิกทำบัตรแบบเดิม ถ้ามีบัตรประจำตัวควรแตกต่างจากบัตรประจำตัวคนไทย เช่น มีขนาดใหญ่กว่า มีสีแตกต่างกัน

4.15 ปฏิบัติตามปฏิญญาสากลเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดูแลแรงงานต่างด้าว ควรมีโรงพยาบาลพิเศษเฉพาะ

4.16 ให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นเจ้าภาพหลัก มีสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติและสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองร่วมเป็นหน่วยงานอำนวยความสะดวกเพื่อดำเนินการในระบบใหม่

4.17 คนหลบหนีเข้าเมืองต้องมีมาตรการพิเศษ มียุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะไม่เน้นหลักการสิทธิมนุษยชน

(รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2)

กระทรวงแรงงานจึงขอให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบให้กระทรวงแรงงานดำเนินการตามข้อ 3 และให้รับข้อสังเกตของคณะกรรมการการแรงงาน สภาผู้แทนราษฎร ไปพิจารณาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

สมศักดิ์ เทพสุทิน

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน

กรมการจัดหางาน

สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว

โทร. 0 2354 1723

โทรสาร. 0 2354 1721